

Record poging in verband met het 50 jaar bestaan van het GVM!

Analyse van Vincent: op de grens van Hoog en Laag, draaiende met de vinger langs de isobaren van hoog en laag (beide kan) komen we uit op een noordwestelijke richting. We zijn nu op De Noordermolen uit 1805 die vroeger twee vijzels had. Met een *flinke poeste* wind zou dat mooi geweest zijn om met beide in het werk te malen. Zou het vandaag kunnen om dan met 1 vijzel te malen? Een hogedruk gebied boven zuidwest Frankrijk houdt de mooie depressie op de Atlantische oceaan op ruime afstand. Wij hebben nog net te maken met het lagedruk gebied boven Scandinavië. Als wij de kaart moeten geloven houden wij het overwegend droog met een flinke wind. Geniet van het uitzicht en geniet met name ook van de molen met zijn stalen bandvang. Let op de vangmethode hier ...

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag overdag is het wisselend bewolkt en trekken er buien over het land, een enkele met onweer en hagel. In het zuidwesten zijn er minder buien en laat de zon zich vaker zien. De maximumtemperatuur loopt uiteen van 7°C op de Wadden tot 10°C in het zuiden. De wind komt uit west tot noordwest en neemt toe naar matig tot vrij krachtig, aan zee en op het IJsselmeer blijft de wind vrij krachtig tot krachtig. Bij buien is er vooral in de noordoostelijke helft van het land kans op windstoten van 60-70 km/u. In de avond neemt de wind geleidelijk af. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen 5.3.2 t/m 5.6.4 (oud: 5.3.1 t/m 5.6.3)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
2. Bij een paltrok: waar zijn de rollen van gemaakt waar de molen op kruit?
3. Waar worden paltrok molens uitsluitend voor gebruikt?
4. Hoe heet de langste balk in de onderkruiging van een paltrok?
5. Wat zijn schaarstokken?
6. Welk onderdeel (of welke onderdelen) van een paltrok dragen het meeste gewicht / draagt het meeste gewicht?
7. Wie was Cornelis Corneliszoon van Uitgeest?
8. Soms zeggen we over iemand dat hij (of zij) 'wat op de achtergrond is geraakt'. Waar vinden we de achtergrond bij een paltrok?
9. Waar komen tjaskers van oorsprong vandaan?
10. Welke tjasker is het gevoeligst voor slecht grondwerk?
11. Wat is een pompraam, werd deze alleen op een schipmolen gebruikt en hoeveel water kan deze gemiddeld verplaatsen?
12. Is er veel kracht nodig bij het zagen op een zaagmolen?
13. Het heeft stevig gevoren bij een harde wind, het polderpeil is aan de hoge kant, de molentocht is zo te zien nog ijsvrij. Je gaat malen. Waar moet je op letten?
14. Welke taak kregen oudere molenaars/molenaarsknechten, die het zware werk niet meer aankonden, op de paltrok vaak te verrichten?
15. Wat is een roerom en hoe werkt hij?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen 5.3.2 t/m 5.6.4 (oud: 5.3.1 t/m 5.6.3)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
Vier half bij belast en onbelast lekker laten staan met deze stevige wind
2. Bij een paltrok: waar zijn de rollen van gemaakt waar de molen op kruit?
De rollen zijn van iepenhout gemaakt.
3. Waar worden paltrok molens uitsluitend voor gebruikt?
Paltrok molens worden uitsluitend voor het zagen van hout gebruikt.
4. Hoe heet de langste balk in de onderkruising van een paltrok?
De langste balk in de onderkruising van een paltrok is de sleutelbalk.
5. Wat zijn schaarstokken?
Bij een paltrok houden de schaarstokken de rolring op zijn plaats. Spottend (soms ook wel serieus, maar dan is het fout) worden ze ook wel 'paraplustokken' genoemd.
6. Welk onderdeel (of welke onderdelen) van een paltrok dragen het meeste gewicht / draagt het meeste gewicht?
De koning draagt het meeste gewicht. De rollen zouden bezwijken onder zoveel gewicht, die dienen alleen om de molen te balanceren rond de koning.
7. Wie was Cornelis Corneliszoon van Uitgeest?
Op het eind van de 16e eeuw construeerde Cornelis Cornelisz. van Uitgeest de eerste molen die op windkracht hout kon zagen. Tot dan toe geschiedde dit in Nederland met handkracht, een tijdrovend en onmenselijk zwaar werk.
8. Soms zeggen we over iemand dat hij (of zij) 'wat op de achtergrond is geraakt'. Waar vinden we de achtergrond bij een paltrok?
Op de schoren en een deel van de sleutelbalk zijn vloerdelen gespijkerd, die tezamen de achtergrond vormen. Vroeger werd door de oudere medewerkers van de molen op de achtergrond gewerkt, bijvoorbeeld het scherp van zagen.
9. Waar komen tjaskers van oorsprong vandaan?
Tjaskers komen oorspronkelijk uit Friesland.
10. Welke tjasker is het gevoeligst voor slecht grondwerk?
Bij de boktjasker drukt een groot deel van het gewicht van de molen op de kruibaan (via de bok en eventueel wietjes). De kruibaan moet dus bij voorkeur vlak en regelmatig zijn. Bij een paaltjasker is dat niet het geval, die kent geen kruibaan. En omdat de hele molen als het ware 'balanceert' op de paal en de 'staart' is hij makkelijker rond te trekken dan de boktjasker rond te duwen is.
11. Wat is een pompraam, werd deze alleen op een schipmolen gebruikt en hoeveel water kan deze gemiddeld verplaatsen?
Een pompraam fungeert als contragewicht om een molen met twee zaagramen regelmatig te laten lopen. Er wordt dus absoluut geen water mee gepompt. Mocht de molen drie zaagramen hebben dan is er ook geen pompraam nodig.

12. Is er veel kracht nodig bij het zagen op een zaagmolen?
Nee, de krukas bij de zaagmolen tilt de zaagramen op. Het zagen zelf gebeurt door zwaartekracht.
13. Het heeft stevig gevoren bij een harde wind, het polderpeil is aan de hoge kant, de molentocht is zo te zien nog ijsvrij. Je gaat malen. Waar moet je op letten?
Harde wind en vorst geeft kans op grondijs. Tijdens het malen moet je erop letten dat zich bij het kroosrek geen ijsschotsen verzamelen die een vrije toestroom verhinderen. Het komt niet zo vaak voor maar is wel mogelijk. IJs in zo klein mogelijke stukjes slaan (kan dan via de vijzel of het scheprad naar de boezem), of stoppen met malen als het ijs niet stuk wil i.v.m. vijzel/schepradbeschadiging.
14. Welke taak kregen oudere molenaars/molenaarsknechten, die het zware werk niet meer aankonden, op de paltrok vaak te verrichten?
Werken op een paltrok was zwaar i.v.m. blootstelling aan weersomstandigheden en zware hijsklussen (bomen uit het water takelen). De ouderen konden dan vaak nog zagen slijpen en dit gebeurde meestal op een wat beschuttere plek
15. Wat is een roerom en hoe werkt hij?
Een roerom zijn 4 houten plankjes die dusdanig aan elkaar zijn gezet dat ze een onder- en overdruk veroorzaken tijdens het draaien. Bakkers molentje bij de Ruiten heeft een roerom. Vooral weidemolens waren ermee uitgerust.

